

Helsingin luonnonsuojeluyhdistys ry -
Helsingfors naturskyddsförening rf
Kotkankatu 9
00510 Helsinki

Uudenmaan ELY-keskus,
kirjaamo
kirjaamo.uusimaa@ely-keskus.fi

Ylitarkastaja Tuomas Autere
tuomas.autere@ely-keskus.fi

Asia: Helsingin luonnonsuojeluyhdistyksen mielipide Laajasalon raideliikenteen ympäristövaikutusten arviointiohjelmaan

Helsingin luonnonsuojeluyhdistys (Helsy) on huolissaan suunnitellun Laajasalon raideliikennesillan ympäristövaikutuksista. Sen vuoksi Helsy pitää tärkeänä, että ympäristövaikutukset selvitetään. On erittäin tärkeää, että luontokartoitukset ja muut asiantuntemusta vaativat selvitykset teetetään riippumattomilla ja asiantuntevilla toimijoilla.

Vaikutukset yhdyskuntarakenteeseen ja maankäyttöön

Maankäytöllisissä vaikutuksissa Helsy on huolissaan paitsi suunnitelman välittömistä, myös välillisistä vaikutuksista. Välittömistä vaikutuksista maankäyttöön ovat keskeisimpiä tärkeisiin virkistysalueisiin, kuten Tervasaaren, Tahvonlahden ja Koirasaarentien varsien luontoalueisiin kohdistuvat vaikutukset. Välilliset vaikutukset liittyvät rakennuspaineisiin, jotka saattavat uhata monia tähän asti hyvin säilyneitä luontoalueita lähinnä Laajasalossa.

Tervasaari on kantakaupungin asukkaille erittäin tärkeä virkistysalue, jonka virkistysarvot suunniteltu siltavaihtoehto uhkaa tärvellä. Liikenneväylän reunamaaksi muuttuva Tervasaari ei olisi enää rauhallinen, saasteeton ja luontoelämyksiä tarjoava paikka. On syytä selvittää, miten Tervasaaren tuhoutuminen on mahdollista välttää.

Raitiotieyhteyksien takia Koirasaarentietä jouduttaisiin leventämään niin paljon, että sen varrella olevat luontoalueet menettäisivät ison osan luontoarvojaan. Tilannetta pahentaa kaupungin aikomus loiventaa tien penkereet pystysuorien kallioleikkausten sijaan, jolloin tien tarvitsema pinta-ala olisi vielä suurempi. On syytä selvittää, onko pengerten loiventamiselle perusteita.

Tahvonlahdelle hanke aiheuttaa valtavan uhan. Koska raitiotieyhteys vaatii leveän Koirasaarentien, se aiotaan siirtää erittäin lähelle Tahvonlahtea. Tämän aikomuksen ympäristövaikutukset tuleekin selvittää erittäin huolellisesti. Samalla olisi syytä selvittää myös vaihtoehto, että Koirasaarentie johdettaisiinkin maan alle ainakin Tahvonlahden kohdalla, mutta mieluiten myös kaikkien arvokkaiden kallioalueiden kohdalla.

Välilliset vaikutukset liittyvät olennaisesti siltahankkeen kalleuteen suhteessa siihen, minkäkokoista määrää asukkaita silta palvelisi. Aiheuttaisiko hanke suuria paineita kaavoittaa Laajasalon

luontoalueita aina vain enemmän rakentamiseen, jolloin Laajasalolle ominainen luonto joutuisi katoamaan, eikä myöskään suunnitelluille suojelualueille jäisi riittävästi suojavyöhykkeitä?

Helsingin hallinto-oikeus on todennut, että Kruunuvuorenrannan osayleiskaavassa Stansvikinnummella ei ole tehty riittäviä luontoselvityksiä. Maankäyttösuunnitelman alueella Koirasaarentien molemmin puolin ei ole edes luontoselvityksien riittävyttä oikeudessa selvitetty. Ainakin on tiedossa, että sieltä on löytynyt suojelukriteerit täyttävä jalopuusiintymä, jota ei kaupungin riittäviksi väittämässä luontotiedoissa ollut alunperin noteerattu, vaan vasta sitten, kun asukkaat olivat tuoneet asian kaupungin tietoon. Tämän vuoksi myös kalliin siltahankkeen vaikutukset rakentamispaineisiin on olennainen asia selvittää.

Vaikutukset liikenteeseen

Suunnitellulla raideliikennesillalla on luonnollisesti vaikutuksia myös liikenteeseen. Aiheuttaisiko tiheä raitiovaunuliikenne suuria ruuhka- ja meluongelmia kantakaupungissa? Kuinka tiheä vuoroväli raitiovaunuilla on oltava ja miten nämä selviäisivät ruuhkautumatta pitkistä siltaosuudesta ja kantakaupungin ruuhkista? Tämä on tärkeä asia selvittää.

Raitioliikennesilta tuulisella ja ankaralla merellisellä Kruunuvuorenselällä aiheuttaa myös liikenteen sujumiselle suuria haasteita. Kevyen liikenteen käyttöä ajatellen suunnitellut sillat ovat tuulisia, mutta tulisiko raitiovaunuille suuria ongelmia esimerkiksi tuulisten ja jäätävien olosuhteiden takia? Kuinka realistinen on kaupungin imagonluontikampanja kätevästä kevyen liikenteen yhteydestä Laajasalosta kantakaupunkiin? Nämäkin on syytä selvittää huolella.

Vaihtoehtojen vertailussa on otettava huomioon aiemmin mainittujen luontovaikutusten lisäksi myös ympäristönsuojelulliset vaikutukset. Erityistä huomiota on kiinnitettävä kevyen liikenteen kulkutapaosuuden parantamiseen. Myös joukkoliikenteen kulkutapaosuuden olisi valittavan vaihtoehdon myötä syytä kasvaa autoiluun verrattuna.

Liikenteen ympäristövaikutuksia arvioitaessa on keskeiselle sijalle nostettava vaihtoehtojen vaikutus koko seudun kasvihuonekaasupäästöihin. Laskelmiin on otettava mukaan paitsi liikennevälineiden liikuttamisen päästöt, myös niiden vaatiman infrastruktuurin aiheuttamat kasvihuonekaasupäästöt. Tällaisia päästöjä ovat mm. asemien, laitureiden ja pysäkkien sähkön- ja lämmönkulutuksen aiheuttamat päästöt sekä hankittavan kaluston huollosta ja huoltotiloista aiheutuvat kasvihuonekaasupäästöt.

Vaihtoehtoja vertaillaessa on myös kiinnitettävä huomiota eri liikennemuotojen vaikutuksiin ekologisiiin yhteyksiin. Selvitettävä on mm. millaisia vaikutuksia on raideliikenteen ratojen eristämällä ympäristöstään.

Vaikutukset kulttuuriympäristöön

Tärkein kulttuuriympäristöön liittyvä asia selvittää on, miten siltahanke vaikuttaa Suomenlinnan maailmanperintökohteeseen kuuluvaan maisemaan. Kruunuvuorenselän ylittävä silta on pitkä rakennelma. Vaikuttaisiko se olennaisesti historialliseen Suomenlinnan maisemaan? Myös muilta osin historiallinen Helsingin maisema kaipaa arviointia.

Melu- ja värinävaikutukset

Varsinkin Laajasalon päässä on hiljaisia alueita, joihin kohdistuva liikenteen melu on syytä selvittää.

Vaikutukset luontoon, kasvillisuuteen ja elämistöön

Arviointiohjelmassa mainittujen lisäksi olisi syytä selvittää sillan ja levennetyn Koirasaarentien vaikutus suunniteltujen ja olemassa olevien suojelualueiden tilaan. Mitä nämä merkittävistä kasvistolle, linnustolle ja muulle elämistölle?

Vaikutukset ihmisten elinoloihin ja turvallisuuteen

Onko sillalla ja siihen liittyvällä tiheällä raitiovaunuliikenteellä huomattavat vaikutukset ihmisten elinoloihin sekä kantakaupungissa että Laajasalossa? Lisäksi on syytä tutkia Korkeasaaren asukkaisiin kohdistuvat vaikutukset. Voisivatko eläimet stressaantua sillalta kantautuvista äänistä?

Sillan vaikutukset ovat ehkä suurimmat kantakaupungissa, jossa rauhallisia virkistytymispaikkoja on hyvin vähän. Miten silta vaikuttaisi kantakaupunkilaisten virkistytymismahdollisuuksiin? Menettäisivätkö Koirasaarentien varrella asuvat elämisenlaatuaan merkittävästi? Laajasalossa levennetty Koirasaarentie halkoo ihmisten suosimia ulkoilualueita. Alentaisiko tämä ulkoilun virkistävyyttä? Tervasaari on kantakaupunkilaisille erittäin tärkeä virkistysalue ja se käytännössä menetettäisiin raitiosillan takia, mikäli se vedettäisiin Tervasaaren kannaksen kautta.

Vaikutukset pohja- ja pintaveden laatuun ja virtauksiin

Tämä on erittäin tärkeä asia selvittää. Kruunuvuorenselkä on tärkeä merialue muun muassa sen takia, että Vantaanjoen vesi virtaa sitä kautta lopulta avomerelle. Samoin vaelluskalat vaeltavat Vantaanjokeen Kruunuvuorenselän kautta.

Vaikutukset maaperään ja sedimentteihin

Arviointiohjelmaan tulee lisätä myös louhintatöiden vaikutukset kallioperään ja etenkin siihen, voisiko kallioon syntyä halkeamia, jotka muuttaisivat hydrologisia olosuhteita. Pahin uhkakuvana on Kruunuvuorenlammen pohjaan syntyvät halkeamat ja lammen kuivuminen. On ehdottomasti selvitettävä, olisiko tällainen mahdollista.

Taloudelliset vaikutukset

On syytä selvittää, onko Hyöty-kustannus-suhteeltaan suunniteltu raitiosilta kestävä. Palvelisiko silta muita kuin niitä Laajasalon länsi- ja keskiosien asukkaita, jotka ovat matkustamassa keskustaan? Lisäksi Laajasalosta, myös sen länsiosista huomattava osa matkoista suuntautuu muualle kuin Helsingin keskustaan. Tämä matkojen suuntautuminen on syytä selvittää perusteellisesti.

Hankkeen kalleus suhteessa siitä hyötyvien määrään saattaa aiheuttaa suuria taloudellisia ongelmia muille joukkoliikennehankkeille muualla Helsingissä ja pääkaupunkiseudulla. Onko tällä vaikutuksia julkisen liikenteen kokonaiskäyttäjämäärille pääkaupunkiseudulla?

Riskien hallinta

Suunnitellulla sillalla voi olla huomattavia riskejä, jotka liittyvät niin ympäristöön, tekniseen toteutukseen kuin talouteenkin. Ympäristöön liittyvät riskit liittyvät aiemmin mainittuihin virtausoloihin sekä välittömiin ja välillisiin luontoa ja virkistysalueita tuhoaviin vaikutuksiin. Olisiko teknisesti ajatellen raitioliikenne sillalla äärirajoilla, kun sääolosuhteet äityvät ankariksi? Voisivatko tuuliset ja jäätävät olosuhteet aukealla ja mereisellä Kruunuvuorenselällä vaarantaa jopa raitiovaunussa olevien turvallisuuden? Onko taloudellisesti olemassa suuri riski, että kustannukset nousevat erittäin huomattavasti arvioidusta tasosta?

Vaihtoehtojen vertailu

Vaihtoehtoina sillalle tulee tarkastella myös metro- tai raitioyhteyttä Herttoniemen tai Kulosaaren metroasemilta. Myös vesijoukkoliikennevaihtoehto on syytä selvittää perusteellisesti. Kevyen liikenteen osalta olisi syytä selvittää kevyen liikenteen silta Kulosaareen ja edelleen Mustikkamaan kautta Kalasatamaan.

Siltavaihtoehdossa on syytä selvittää huolella myös kevyen liikenteen kulkumahdollisuudet siltaa pitkin. Siltaratkaisu vaatii onnistuakseen kevyelle liikenteelle suojaa sateelta ja muilta kevyttä liikennettä haittaavilta sääilmiöiltä. Erityistä huomiota tulee kiinnittää ratkaisun kunnossapitoon.

Helsingissä 16.11.2010

Helsingin luonnonsuojeluyhdistyksen puolesta

Kati Vierikko
Puheenjohtaja

Markus Seppälä
Sihteeri